

Janez Pucelj:

Avto.

Pasel je na rebri ovce.

Ker sta bila oče in mati revna, je bil tudi sam reven, in ker je bil oče zašit in mati raztrgana, je bil tudi sam ošit in raztrgan. Ker je bil reven, zato ga je vselej stisnilo nekaj za grlo kakor s trdo roko, da je komaj dol požrl kot veliko solzo, kadar je videl sosedovega Milčeta, tistega štacunarjevega Milčeta z debelimi, rdečimi lici, da je bel kruh; ali kadar je videl Olgico, tisto krčmarjevo Olgico, ki si je vedno ogledovala obleko — srakica prismojena! Celo takrat, kadar mu je Pepica, največjega gruntarja hči v vasi, dala kruha — in dala mu ga je dostikrat —, še takrat ga je prijelo

nekaj za grlo, da je komaj dol požrl kot debelo solzo, in da ga ni vselej Pepica tako čudno dobro pogledala, bi ne bil vzela.

Najbolj pa ga je stisnilo, kadar je spodaj pod rebrijo prirahtal ali pritrobil avto: srečni ljudje sedijo na njem, veselo se smejejo, največkrat pa se držijo sila dostojanstveno in važno, siti so, lepo oblečeni, nič zašiti in se peljejo, peljejo...

On se ni še nikdar peljal z avtom — o tepec, saj se še s konji ni nikdar peljal! O pač! Enkrat se je že peljal s konji. Ko je šel Ponikvarjev hlapec, tisti, ki škilasto gleda — Mežurek mu pravijo — ko je šel Ponikvarjev hlapec z vozom po pšenico, takrat se je on obesil na voz in se je baš kopičil čez lojtrnico, ko ga je tisti škilec užgal z bičevnikom, da bi bile skoraj

pregorele tanke hlačiice pod njim — takrat. Zato ga je najbolj stisnilo, ki bi se tako rad peljal in bi bil rad lačen in strgan, samo da bi se peljal!

Tako se je vselej razsrdil, kadar je zaslišal avto in se je skrtil v rebri za grm in ga začel zmerjati z vsemi priimki, z nelepimi besedami, ki jih je slišal, kadar so se pri sosedovih kregali. Ko pa je pribrenčal avto bliže po cesti, se je potuhnil globlje pod grm in umolknil, še sopsti si skoraj ni upal. Kaj, če bi pribrenčal gor za grm? Zdel se mu je avto kot živa stvar. Da se konj sam splaši, se mu ni zdelo nič čudnega; tudi da se konj z vozom splaši, še ni tako čudno; ampak da bi se voz sam splašil — če ni nekaj živega? Kaj, če bi pribrenčal gor za grm? O groza, nemara bi bilo še huje ko takrat, ko se je bil obesil čez lojtrnico in ga je tisti hlapec, tisti škilec, užgal, da bi mu bile skoraj hlačiice pregorele pod bičevnikom.

Zato se je potuhnil globoko pod grm in umolknil, še sopsti si ni upal. Ko pa je avto odbrnel, ga je bila spet sama korajža in psovka. — Spet je pasel, čisto ob cesti je sedel.

Brrrrrr — avto!

Že se je privzdignil, da bi skočil vkreber, za grm, po stari navadi.

Ee, ga bom vsaj od blizu videl in srečne bogate ljudi, lepo opravljene, ki jim ni nič hudega — mu je šlo skozi misli in obsedel je.

Brrrrrr.

Lep, svetlomoder pleskan avto.

Sam sebi ne more verjeti.

V njem sedi gospod, robec drži na usta; zraven gospa, krčevito joka, da jo kar stresa; za njima pa velik venec iz belih rož, črn trak in na njem se pobliskavajo zlate črke, in črni trak maha v vetru kakor v slovo in se pobliskavajo zlate črke —

Široko je razprl oči in kakor da bi sam sebe vprašujoč pogledal: kaj je to in kako je to?

Posihmal ni več zmerjal avtov.

Svjatoslav:

Molk.

*V starih gozdovih pridušen je molk,
v grapah po stezah molčeči drvarji,
v bregu pet tihih raztrganih hiš,
kakor bi gledali čez njive v rebri
v sveto dolino gorjanski stražarji.*

*Saj bi zakričal pastir vrh Goljaka,
pa bi ne čulo ga daljno nebo,
zrušil bi glas se po grapah dremotnih,
butal bi v stene in izbe gorjanske,
pa bi molčečim biló prehudó.*

*Stari Cekinar je ves osivel
in se oblači v nedeljsko obleko,
hodi na cesto in gleda v dolino:
morda pripeljejo sina iz Gorice,
morda že pridejo oni tam preko...*